

Korpgluggen

Dalslands litterära tidskrift

No 1/2020

ÅRGÅNG 22

Claes Eriksson
prisas på ny
Poesifestival

*med Marit Kapla och
fler spännande diktare*

Tema: Förlag i Dalsland
*Bokutgivning i litet men
naggande gott litterärt
landskap*

**Starka kvinnor, deckare och
gröna böcker**
*månadsteman vid Öppet hus i
Nordiska Litteraturhuset*

INNEHÅLL

Inledare | *Victor Estby* **3**

Monika Fagerholm och Mattias Hagberg | *Eva Björk* **4**

Nobeldagen i Litteraturhuset | *Anita K Alexanderson* **5**

Tema Förlag i Dalsland | **6 - 9**

I & J förlag | *Annika Wahlström* **6**

Dalsland Explorer | *Lena Grönlund* **7 - 8**

Hembygdsföreningens bokutgivning | *Monika Åhlund* **9**

Öppet hus i Litteraturhuset | *Rigmor Pliik* **10**

Poesifestival och poesipris | *Victor Estby* **11**

Vinnarnovell Skrivarstipendiet | *Linnea Axelsson* **12 - 13**

Därför är Bokdagarna framgångsrika | *Birgitta Rolöf* **14**

Nils-Erik Jansson tackar för sig | *Lena Grönlund* **15**

Nominera till Dalslands Litteraturpris | **16**

Ny Dalslandslitteratur | *Monika Åhlund* **17**

Ordföranden har ordet | *Jürgen Picha* **18**

Kallelse till årsmötet | **18**

Vårens och sommarens program | **19**

Skrivarstipendiet – så ansöker du | **19**

Dalslands Litteraturförening

är föreningen för alla som är intresserade av litteratur i alla dess former, från raptexter till tjocka romaner. Hos oss kan du, genom Bokdagarna i Dalsland, få möjlighet att träffa författare från alla de nordiska länderna. Vi strävar efter att göra den nordiska litteraturen känd och nära för våra medlemmar och på så vis också bidra till nordisk språkförståelse. Vi stödjer den Dalsländska litteraturen genom presentationer i Korppluggen och genom utdelning av litteraturpris till författare med anknytning till Dalsland. Vi tar hand om begagnade böcker, de böcker som ni har för mycket av, och säljer dem till nya läsare. Återbruk i litteraturens anda!

Våra samarbetspartners är andra kulturaktörer både i Norden och i Sverige, studieförbund, kommuner, Västra Götalandsregionen, bibliotek och förlag.

Omslagsbild: Claes Eriksson
Foto: Jan Ellsinger

REDAKTION

Elisabeth Enger
0702-636 637
eenger.hagen@gmail.com

Victor Estby
070-347 61 74
victor@bokdagaridalsland.se

Lena Grönlund
070-683 38 89
lngnlnd@gmail.com

Birgitta Rolöf
076-114 69 44
enskede47@gmail.com

Fatima Salem
072-305 99 77
Fatima.sm-7@hotmail.com

Monika Åhlund
0531-330 90
ahlund46@gmail.com

BOKDAGAR I DALSLAND

Verksamhetsledare

Victor Estby
070-347 61 74
Nordenansvarig
Anita K Alexanderson
070-728 73 51
anita.k.alex@bokdagaridalsland.se

FORM
Kajsa Bergström Feiff

LAYOUT
Bele Fransson

TRYCK:
Niklassons Tryckeri AB Mellerud
info@niklassonstryckeri.se
ISSN 1404-2502

ANNONSPRISER

Helsida 1200 kr
Halvsida 800 kr
1/4 sida 600 kr
1/8 sida 500 kr
Om man binder sig för en annons i fyra nr. rabatteras det med 20% på priset för varje annons införande.

ANNONSLAYOUT

Bele Fransson 0530-360 90, så hjälper han dig att utforma din annons. Kostnaden för det debiteras separat.

PLANERAD UTGIVN. 2020

Nr 2 v 22
Manusstopp 24 april
Nr 3 v 37
Manusstopp 6 augusti
Nr 4 v 48
Manusstopp 16 oktober

BLI MEDLEM!

Maila till:
medlem@litteraturdalsland.se

SOM MEDLEM FÅR DU

Korppluggen 4 gånger per år, rabatterat inträdespris på våra författarkvällar, Korpen håller sina "gluggar" öppna åt er så att ni alltid känner er informerade om vad som är på gång inom litteraturen i Dalsland!

MEDLEMSAVGIFTEN ÄR

150 kr/år för enskild medlem inkl. familjemedlemmar.
200 kr/år för institution och företag.

FÖRENINGENS ORD- FÖRANDE

ANSVARIG UTGIVARE

Jürgen Picha
076 - 242 89 97
jorgen@picha.se

Dalslands
DL
Litteraturförening

Kyrkogatan 14
662 36 Åmål
www.bokdagaridalsland.se
Plusgiro 18 46 69-0
Bankgiro 5267-3282
Org.nr. 802420-4037

Vilket jubileumsår – och vilken jubileumsvår!

Bokdaggar i Dalsland gör sin tjugonde sommarlitteraturfestival i juli och redan nu har vi avslöjat flera spännande namn – och fler tillkommer förstås!

Vi kommer i anslutning till Bokdagarna, som äger rum 24-25 juli i Åmål, att anordna en liten författarsigneringsturné med stopp vid några av Dalslands bokhandlar. Vi vill att fler delar av Dalsland ska känna att det är Bokdaggar. Klart är att **Anna-Karin Palm** är med på turnén, som görs med Bibliotek Dalslands läsbuss Läs-ter. Palm kommer att få sällskap av åtminstone en författare till på bussturnén. Vi fortsätter att släppa namn under våren. Biljetter finns redan att köpa! Passa på att skaffa en och säkra en plats till Bokdaggar i Dalslands jubileumsfestival!

I vår blir det oförglömliga författarkvällar i Åmål, Upperud och Bengtsfors – **Med Klas Östergren, Lars Andersson, Patrik Svensson, Helena Granström, Kalle Lind, Susanne Alakoski och Nino Mick!**

14 februari under Korppluggens pressläggning invigde vi de nya skyltarna på vårt Nordiska Litteraturhus i Åmål. Passande pampigt med invigningstal av kommunchef **Anders Sandén** och Författarförbundets ordförande **Grethe Rottböll**.

ÖPPET HUS OCH POESIFESTIVAL

Samma dag drog vi också igång vårt öppet hus-år med enkla förfriskningar, besökarna fick en gratis kärleksbok och vårt växande, uppsnyggade och ordnade antikvariat höll öppet i tre timmar. Med oslagbara bokpriser! Vi återkommer alla kommande månader med öppet hus-kvällar, oftast första tisdagen i månaden, med olika teman för att visa bredden på vårt bokbestånd. Och som sagt: Allt till fantastiska priser!

Vi startar även en helt ny festival – Poesidagar i Dalsland – Dalslands Internationella Poesifestival, som äger rum på Baldersnäs herrgård i Dals Långed lördagen den 7 mars. Där vi bland annat delar ut Dalslands poesipris Tor-kelsrudpriset – Dalslands poesipris. Att priset gått till kulturmångsysslaren, författaren och

galenskaparen **Claes Eriksson** har nog inte undgått någon i Dalsland med omnejd. Han tar emot priset och läser en specialskriven dikt om Dalsland på festivalen. Och samtalar med mig på scenen om sin diktkonst.

EN RAD SPÄNNANDE POETER

Vi har en lång rad spännande namn, flera från övriga nordiska länder, att bjuda besökarna på. Även Dalslandsanknuten poesi bjuder vi på, med Åmålspoeten **Gunnar Källström**, Dalslandsbekanta och ofta återkommande **Lina Ekdahl** och vår tidigare författarstipendiat **Merima Dizdarevic**, som kommer att läsa ur den diktsamling hon skrev på i vårt Nordiska Litteraturhus i höstas. Festivalen avslutas med ett scensamtal mellan dagens presentatör **Yukiko Duke, Tomas Andersson Wij** och Augustvinnaren **Marit Kapla**.

Våra populära boksåp kommer upp igen runt i Dalsland 1 maj och kommer sitta uppe till 1 oktober. De blir fler i år. På fler platser. Vår ambition är att finnas och sprida litteratur i hela landskapet. Håll utkik efter skåp i ditt närområde och låna och läs!

16 maj kommer vi att åter medverka vid Barnens dag i Åmål, då vi öppnar vårt hus hela dagen och bjuder barn och deras föräldrar på saftkalas och nya och klassiska barnböcker. Alla som vill får en gratis barnbok!

Varmt välkomna till våra Bokdaggar, som öppnar sina boksidor inte bara på sommaren, utan under en allt större del av året!

*Victor Estby
verksamhets-
ledare*

MATTIAS OCH MONIKA GRIPER SIG AN SVÅRA ÄMNINGEN I SINA SENASTE ROMANER

2019 års sista författarkväll i Bengtsfors fick vi lyssna till två författare, som i sina senaste böcker – på olika sätt – har skildrat svåra ämnen. Mattias Hagberg har sökt sig bakåt i tiden, medan Monika Fagerholms roman utspelas i nutid.

TEXT: EVA BJÖRK FOTO: MARIE LEANDER, VICTOR ESTBY

Mattias Hagberg, kulturjournalist och författare, inledde med att läsa ett avsnitt ur sin senaste bok *Skallarna*, "en mörk pärla", som "vibrerar av gotisk skräck", enligt SvD:s recensent Per Klingberg. Titeln syftar på ett foto av kranier liggande på en hylla, som någon har sänt till bokens huvudperson.

Mattias ägnar sig åt en litterär lek, en lek med olika genrer, där den gotiska romanstilen passar för de berättelser han skriver. Ser vi tillbaka på de "stora" männen i vår historia,

vetenskapsmän, rasbiologer, läkare och andra, med deras strävan att inordna och kategorisera också människor, blir det logiskt att använda sig av 1800-talets skräckhistorier.

HAGBERGS FASCINERANDE VÄRLD

Skallarna är en talande titel liksom titlarna på andra romaner av Mattias Hagberg: *Herredjuret*, en av Linnés benämningar på människan, *Rekviem för en vanskapt* och *De användbara*, som utspelas på en

sinnesslöanstalt. I *Syndavittnet* undersöker han religiös och politisk fundamentalism.

På en kort stund fick vi inblick i Mattias Hagbergs fascinerande litterära värld.

Efter paus framträdde Monika Fagerholm som var glad över att vara tillbaka i Dalsland: Man glömmer aldrig dessa bokdagar, det är något alldeles särskilt med dem! Monika omväxlande läste ur sin senaste roman, *Vem dödade Bambi?* och "babb-lade", som hon själv uttryckte det. Titeln är hämtad från en låt av Sex Pistols, boken utspelas i Villastaden, en välbärgad förort, där de flesta boende är förmögna och tillhör samhällets stöttepelare.

INGA ORD FÖR VÅLDET

I denna idyll händer något som inte får – eller ens kan? – hända här. En ung flicka utsätts för en brutal gruppvåldtäkt av fyra av samhällets "gyllene" ynglingar. Romanen vill skildra den tystnad, som uppstår i ett litet samhälle, när något fruktansvärt har tilldragit sig. Det finns inga ord för att tala om detta sexuella våld, i stället förvandlas våldtäkten till "händelsen". På ett annat plan är det långtifrån tyst om det som skett: Tidningar och TV rapporterar om "skräckfycklövern" och föräldrar får löpa gatlopp.

Monika har arbetat med den här boken under fyra år och började skriva på den före metoo. Metoo-rörelsen är mycket viktig, menade hon, den är ett exempel på praktisk feminism, som faktiskt har ändrat något, eftersom offer för sexuellt våld har kunnat börja berätta utan att beläggas med skam och skuld.

Men för att kunna skriva måste Monika ha roligt, och att skriva *Vem dödade Bambi?* var hemskt men också lustfyllt. Tidigare har oftast flickor på gränsen till vuxenheten varit hennes huvudpersoner, här är för första gången en ung man huvudperson.

Skräcken och tystnaden i Mattias Hagbergs respektive Monika Fagerholms nyaste romaner präglade december månads författarkväll.

TYSTNADENS MEKANISMER

Under skrivandet fann hon att även några av hennes tidigare romaner, *Den amerikanska flickan* och *Lola uppochner*, har tangerat ämnet med tystnaden, som breder ut sig efter en fruktansvärd händelse. Hon har velat undersöka tystnadens mekanismer och vad tystnaden leder till.

Monika talade om två nivåer, som vi måste hålla isär. En nivå är privat, där allt är ambivalent. Samtidigt måste vi alltid kunna prata om ett brott, det finns förövare och det finns offer, dessa får inte blandas ihop.

Avslutningsvis berättade Monika om sin "hemliga skrivskola" med workshops

på den grekiska ön Leros och i Toscana. Och så kunde vi åhörare gå ut i den mörka decemberkvällen uppfyllda inte bara av funderingar över vad kvällens båda författare förmedlat, utan också av fantasier om inspirerande skrivarestunder i värme och sol.

Mysigt Nobelfirande i Nordiska Litteraturhuset

Nobeldagen den 10 december, mellan prisutdelningen av Nobelpriset i Stockholms konserthus och Nobelbanketten i Stockholms stadshus och utdelningen av fredspriset i Oslo, firade även vi, Bokdagar i Dalsland, i vårt Nordiska Litteraturhus i Åmål.

TEXT: ANITA K ALEXANDERSON FOTO: BASEL KALAS

Inte på något sätt så pampigt som i Stockholm och Oslo. Vi höll vår egen Dalslandsstil med mingel, försäljning från bokhyllorna med mera. En hel del av våra trogna följare kom, och även några nya besökare som passade på att bli medlemmar i Dalslands Litteraturförening.

Det var också ett par premiärinslag! Vi släppte namnen på

två författare som kommer till sommarens Bokdagar! Vad sägs om Anna-Karin Palm och Martin Schibbye, (Selma Lagerlöf och Etiopien)?

Och vi startade försäljningen av heldagsbiljetter. Gå in på Bokdagar i Dalslands hemsida och klicka på biljetter så kommer ni vidare till vår biljettförsäljning. Eftersom inte

programmet är klart med alla författare än, är det bara heldagsbiljetter ni kan köpa än så länge.

Vi hade också det traditionella Nobelquizet som Solweig Johansson så finurlig skapat.

Efter vårt mysiga firande av Alfred var det perfekt att gå hem och njuta av banketten med SVT.

Under Litteraturhusets Nobelfestligheter avslöjade Victor Estby de första två författare som då var klara till årets Bokdagar, Anna-Karin Palm och Martin Schibbye.

Litterär kreativitet och handlingskraft gömmer sig i de dalsländska skogarna. Korppluggen presenterar här tre nya och gamla bokförlag. J & I förlag, Dalsland Explorer och, inte minst, Dalslands Fornminnes- och hembygdsförbund, som givit ut böcker i hundra år.

Sarah och Tony har förlag ihop – efter ungdomsböcker satsar de även på vuxna

En tajt deadline och lika tajt samarbete är en bra metod för att uppfylla en dröm. Sarah Isgren och Tony Johansson möttes i en trist betongtrappa i ett grått kommunhus. De har nu ett förlag ihop som är allt annat än trist och grått.

TEXT OCH FOTO ANNIKA WAHLSTRÖM

I & J förlag har funnits i knappt ett år och utgivningen är än så länge två böcker skrivna av grundarna själva. Det är fantastikberättelser som främst vänder sig till barn i slukaråldern, men som kan tilltala alla.

De båda vännerna fann varandra genom sitt miljöpolitiska engagemang, och det visade sig att det hade mer gemensamt. De har båda alltid älskat att läsa och skriva. Sarah hade sedan tidigare en färdig vuxenroman outgiven och Tony hade en hel del ofärdigt i byrålådan. Men beslutet att starta förlag handlade om

något mer än egenutgivning. Litteraturens kraft, det stärkande i att få berätta, historierna kring lägerelden och att få prata om sådant en inte förstår gör rädslan för det okända mindre. "Vi vill gärna hjälpa andra att få ut sina berättelser" säger Sarah, "men vi ger ut oss själva först för att göra hinna göra alla misstag innan det drabbar någon annan."

FYLLER EN NISCH

Samtida och verkliga problem är högst närvarande i de fantastikvärldar som författarna bygger.

Men det är inte dystopiskt. Både Sarah och Tony betonar hoppet, betydelsen av småsaker i vardagen och varje liten människas möjlighet att göra något. Trenden bland fantasy-förlagen just nu är annars mycket mörker och dystopier. "Vi sticker av och fyller en nisch" säger Tony. "Och vi kallar det hellre mystik än fantasy" fortsätter Sarah.

När beslutet att starta förlag väl var taget blev nästa steg att boka ett bord på bokmässan. Det var fullbokat och de hamnade på reservlista, och det var nära att allt rann ut i sanden. Men så sent som i maj fick de besked att nu finns en ledig monter och det går inte att avboka. Då var det bara att jobba på. Att skriva färdigt och ge ut en bok kan ta flera år. För Sarah och Tony gällde det nu att göra detta på några månader - och att göra det själva. "Vissa saker hann vi helt enkelt inte med att göra, säger Tony. Jag skulle ha gjort anfanger..."

MÅNGA PROJEKT PÅ GÅNG

Nu är förlaget i rullning och de båda grundarna kan planera på lite längre sikt. Lagom till nästa bokmessa är det tänkt att de ska ge ut två vuxenböcker. Parallellt med detta blir det uppföljare till de nyss utgivna Valarnas sång och Herr och Fru Maggot. Att ha många projekt på gång samtidigt är ett arbets sätt som passar både Sarah och

Sarah Isgren och Tony Johansson betonar hoppet i sina böcker, även om samtida och verkliga problem också är högst närvarande i de fantastikvärldar som författarna bygger.

Tony. De hjälper varandra med korrläsning och redigering, och jobbar som mest effektivt över en fika.

- Det är ingen idé att sitta och vänta på inspiration, det är i

regelbundet arbete som idéerna kommer” säger Tony. Detsamma gäller själva förlagsverksamheten. “Det finns en otrolig kreativitet och handlingskraft i Dalsland. Man gör det själv för

man vet att det är ingen som kommer göra det åt en.”

Följ förlaget på:
www.isgrenjohansson.se/ och på facebook.

Historia, turistmål och snaps – Dalsland Explorer har flera ben att stå på

*Ett ungt och dristigt förlag som I & J förlag kan behöva ett bollplank, någon med erfarenhet av branschen – en mentor. Det fann de genom **Anette Palmqvist** på Nyföretagarcentrum Väst, som sammanförde dem med **Kerstin Aronsson** som driver bokförlaget **Dalsland Explorer AB**.*

TEXT OCH FOTO LENA GRÖNLUND

Kerstin Aronsson har lång och gedigen erfarenhet av förlagsbranschen, i både medgång och motgång. Hon drev tidigare förlaget **Kabusa** och var under

ett år ordförande i Dalslands Litteraturförening.

Hon har en stark känsla för landskapet Dalsland, där hon numera bor, tillsammans med

sin man och förlagspartner **Bue Nordström**. Dalsland Explorer AB håller sedan hösten 2018 till på Gamla Bruket i Bäckeфорs.

Företaget är ett bokförlag men har flera ben att stå på. Projektledning är ett – Kerstin höll till exempel i Dalslands medverkan på bokmässan i Göteborg 2019 och jubileumsutställningen Akvedukt 1868 i Håverud 2018.

Därför är det kanske inte så konstigt att Dalsland Explorer fick uppdraget att ge ut **Dick Harrisons** bok *Dalslands historia*. En annan förlagsprodukt är kortböckerna, vykortsstora häften med text och bild om turistmål i Dalsland som man kan frankera och skicka med posten – eller behålla som minne.

VIKTIGT MÖTA FÖRFATTARE

Ett annat ben är **Kroppsfjäll snaps** med ett utbud av föredrag och kurser. Men också en bok, en *Snapsloggbok* som man får skriva själv, en ”fylleribok” om man så vill. Men här handlar det om allt annat än fylleri, och om mycket mer än brännvinskryddor. En snaps på ljunng och lingon till kantarelltoast föreslår Kerstin, eller valnötssnaps till en bit ost. Det låter som om en ny kulinarisk nisch är på väg att hitta sin plats i Dalsland!

Men åter till de ”riktiga” böckerna. Bokförlaget Kabusa finns inte längre. Men hon tycker att litteraturföreningen och

Kerstin Aronsson, här i spiselhörnan på kontoret i Bäckeфорs, vill försvara den förlagsutgivna tryckta boken, den som är väl genomarbetad av författaren med hjälp av förläggare, redaktör, formgivare och korrekturläsare. Den är beständig i en obeständig värld.

Bokdagar i Dalsland gör ett stort och viktigt arbete.

- Jag är glad för att Dalsland har en så bra litteraturfestival. Mötet mellan författare och läsare blir allt viktigare.

FÖRSVARAR DEN TRYCKTA BOKEN

Förlagsbranschen har förändrats till oigenkännlighet. "Böcker och litteratur är inte samma sak" säger hon. Egenutgivning har blivit allt vanligare, lättare och billigare, en bok kan se ut hur som helst och behöver inte ens vara tryckt. E-böcker och streaming har förändrat marknaden och ekonomin för både förlag, bokhandel och bibliotek.

Men Kerstin vill försvara den förlagsutgivna tryckta boken, den som blir recenserad på kultursidorna, som är

väl genomarbetad av författaren med hjälp av förläggare, redaktör, formgivare och korrekturläsare. Den finns alltid kvar, säger hon, den är beständig i en obeständig värld. Inte minst när det gäller barnlitteraturen är det viktigt att värna om kvalitetsböckerna. Det produceras så oerhört mycket meningslöst skräp för både barn och vuxna som är allt annat än litteratur.

FÖR MYCKET FOKUS PÅ FÖRFATTAREN

Man kan tycka att det är böckerna som borde stå i centrum, det blir ibland för mycket fokus på författaren som person. Författare som skriver bra men inte lyckas lika bra i rampljuset blir bortvalda, och då är risken att deras böcker också blir bortvalda. Det de vill berätta står i

deras böcker, men det kan vara svårt att hitta dem i det enorma utbudet.

Hur ska vi presentera bra litteratur där författarna inte är ståuppkomiker, kanske inte alls vill stå på scen? Det är en viktig utmaning för litteraturfestivaler som Bokdagar och alla oss som tycker att litteratur berikar livet och utvecklar hjärna, hjärta och själ.

Det är ju också en uppgift för alla som försöker sig på att marknadsföra Dalsland i olika sammanhang. "Vi är helt partiska – men Dalsland är faktiskt Sveriges bästa landskap" står det på Dalsland Explorers hemsida. Vi tror dem naturligtvis och ser fram emot många riktigt bra böcker och scensamtal om Dalsland.

Förlagets hemsida: <https://dalslandexplorer.se>

Dalslands Fornminnes- och Hembygdsförbund med mer än hundra års bokutgivning

När man hör talas om Dalslands Fornminnes- och Hembygdsförbund är det väl inte i första hand bokutgivning man tänker på. Ändå ger förbundet sedan 1918 ut årsboken Hembygden, och ger även ut andra böcker, såsom Dalslands Diplomatarium.

TEXT OCH FOTO MONIKA ÅHLUND

Dalslands Fornminnes- och Hembygdsförbund har sedan sitt första levnadsår 1918 givit ut årsboken *Hembygden*. Förbundets stadgar innehåller följande paragraf: *Förbundet skall utge en årsskrift, "Hembygden". Förbundet ska även främja utgivningen av andra skrifter med anknytning till landskapet Dal.*

Hembygdsförbundet som

arbetar efter vad stadgarna säger, torde vara det äldsta nu levande förlaget i Dalsland. Den nuvarande redaktören **Gudrun Rydberg** har suttit på posten sedan 2005. Hon berättar att den första utgivningen förutom årsboken var en skriftserie som hette *Dalia*. Den startade 1922. Ett litet häfte som kom ut en eller två gånger per år ända fram på 1940-talet.

UTGIVNING GENOM ÅREN

Bland andra böcker som givits ut kan nämnas den store skriftställaren **A. G. Bördhs** förteckning över *Dalslandslitteratur*, utkommen 1964, samt **Laurentius Hesselgrens** avhandling om Dalsland *Dissertatio academica de Dalia* skriven på latin 1718, översatt av **Sven Blomgren** och utgiven 1968.

Anders Edestam som var en stor dalslandsforskare skrev boken *De dalsländska järnbruken*, 1977.

Dalslands diplomatarium, 1996. Här presenteras alla medeltida skrifter som finns om Dalsland. Boken är tryckt med både den latinska texten och svensk översättning. Docenterna **Per-Axel**

Wiktorsson och Eva Odelman har gjort alla översättningar. En bildbilaga finns på slutet med texter av **Gudrun Rydberg**. Boken kommer att ha ett bestående värde och är därför tryckt på svenskt arkivpapper.

Kontakt över gränsen kom ut 2005. Den behandlar andra världskriget och kurirverksamheten över norska gränsen. Dagboksanteckningar som då, så lång tid efteråt, kunde offentliggöras. Antecknare var **Stig Roth**, som under kriget arbetade för Försvarsstabens hemliga underrättelsetjänst, C-byrån i Dalsland och Bohuslän. 1944-45 var han gruppledare för den västsvenska avdelningen M-gruppen. Fotnoter och kommentarer är gjorda av **Gudrun Rydberg**. Boken innehåller mycket bilder från tiden.

Upperud – ett maritimt centrum 2012, om båtar och båtbyggeri i Upperudstrakten, var först ämnad som en artikel i Hembygden. **Christian Aarsrud** var författare. Manusets blev så omfattande att det fick bli en egen bok. Han hade hjälp med forskningen av **Per Hultqvist** och **Rolf Lundberg**.

Detta var ett litet axplock bland utgivningarna. Den senaste boken är *Tössbo härads dombok 1613-1675* som renskrivits av **Elsa Sjö Dahl** som tilldelades 2011 Nordiska museets förtjänstmedalj för hembygdsvårdande gärning. **Margareta Nilars** har gjort ett *Register till Tössbo härads dombok*.

Gudrun Rydberg arbetar med ett register till *Hembygden Dalsland* och så finns *Schefferstedts dagbok – August Schefferstedt* från gården Klätten, Grinstads socken, som var verksam som informator och folkskollärare. Han skrev dagbok i hela sitt liv från år 1878 till sin död 1921.

Böckerna kan beställas från hemsidan hembygd.se/dalsland

Gudrun Rydberg är redaktör för bokutgivningen hos Dalslands Fornminnes- och Hembygdsförbund. Här har hon lagt fram ett axplock.

Ugglan

Ugglan

Ugglan

Dalslandslitteratur

Hos oss har vi en egen avdelning för Dalslandslitteratur där vi försöker att ha all tillgänglig litteratur med anknytning till Dalsland på hyllan.

Vi köper även in antikvariska böcker om Dalsland, så söker du en gammal bok som är slut på förlaget - Hör med oss!

Affären som
har lite tur!

Åmåls Bok- & Pappershandel

Cityhuset • Tel 157 70, Fax 188 89 • www.amalsbokhandel.se

20-årsjubileum med Öppet hus i Nordiska litteraturhuset

Varje månad får vi in böcker som är skänkta till Litteraturhuset. Böcker som vi vill ge ett nytt liv. Från maj till september har vi boksåpen som är uppsatta över hela Dalsland som vi fyller med böcker. Men det räcker inte. Vi vill att folk ska komma in till oss, in i vårt fina Litteraturhus, och se alla böcker som vi har där. En oupptäckt skattkista.

Här hittar ni klassiker som Hemsöborna, Onkel Toms stuga och Hjortdödaren, bilderböcker för de minsta barnen, historiska romaner, diktböcker och många deckare. Vi har böcker på originalspråk – engelska, norska och tyska. Har ni lust att läsa Per Anders Fogelströms böcker om Stockholm? – alla böckerna hittar ni hos oss. Vill ni veta mer om antikens historia? Vi har hyllmeter med böcker om antiken att välja bland.

Februaris Öppet hus hölls på Alla hjärtans dag den 14 februari, förstås med temat Kärlek.

I år firar vi 20-årsjubileum och vad passar då bättre än Öppet hus? Den första tisdagen i varje månad (med några få undantag) öppnar vi Litteraturhuset för alla. Vi har fyra rum med böcker för alla, både skönlitteratur och facklitteratur.

TEXT RIGMOR PLIKK FOTO BASEL KHALAS

Böcker och människor möts och trivs under Öppet hus i Nordiska Litteraturhuset. Här från Nobeldagen i fjol.

VÄLKOMMEN TILL ÖPPET HUS I NORDISKA LITTERATURHUSET! (Kyrkogatan 14 A i Åmål)

**Varje gång ställer vi ut böcker som hör i hop
med månadens tema.**

Tisdag 3 mars kl 16 – 19

Kvinnor - i förbindelse med kvinnodagen 8 mars. Böcker om starka kvinnor, biografier om kvinnor, kvinnor i världshistorien, osv.

Tisdag 7 april kl 16 – 19

Deckare. Påsk betyder tid att läsa deckare. Här hittar du allt från Agatha Christie till Arne Dahl.

Tisdag 5 maj kl 16 – 19

Miljö och "gröna böcker". Våren närmar sig och vi lyfter fram trädgårds- och naturböcker.

Lördag 16 maj kl 10 - 15

Barnens Dag

Tisdag 2 juni kl 16 – 19

Sommar, sol och semester. Böcker som passar för badstranden och reseguider till spännande resemål.

Tisdag 1 september kl 16 – 19

Hobbyböcker. Vill du lära dig att sticka, tälja knivar, väva? Böckerna hittar du här.

Lördag 12 september kl 19 - 21

Ljustesten i Åmål

Tisdag 6 oktober kl 16 – 19

Flykt och krig. FN-dagen. Romaner och verklighetsskildringar.

Tisdag 3 november kl 16 – 19

Historia. Vil du läsa mer? Vi sätter ihop historiska romaner med historieböcker från samma tid.

Torsdag 10 december kl 16 – 19

Nobeldagen. Traditionen trogen öppnar vi dörrarna på Nobeldagen med fokus på nobelpristagare.

Claes Eriksson läser en speci-
alskriven dikt om Dalsland och
samtalar med Bokdagars Victor
Estby om sin diktkonst under
vår nya poesifestival, Poesidagar
i Dalsland. Den äger rum för för-
sta gången lördagen den 7 mars
2020 på Baldersnäs herrgård i
Dals Långed, där vi tidigare hål-
lit våra Nordiska Novell-
dagar. Tanken är att festivalen ska äga
rum vartannat år och att priset
även i fortsättningen ska delas ut
under festivalen.

Det nya litterära priset, Tor-
kelsrudpriset – Dalslands poesi-
pris har vi instiftat tillsammans
med Skånegårdar. Juryn består
av mig, Victor Estby, verk-
samsamhetsledare för Bokdagar i
Dalsland och Dalslands Littera-
turförening, Åmålsförfattaren
och bibliotekarien Gunnar Käll-
ström och tidigare bokhandlaren
i Kungsbacka tillika tidigare ord-
föranden för Augustprisets skön-
litterära jury Olav Magnusson.

Vi hade inte svårt att enas om
vem den självklara första motta-
garen av vårt pris skulle bli – en
synnerligen välkänd och folklig
ordsmed och mångsidig under-
hållare med viss anknytning till
Dalsland: Claes Eriksson. Moti-
ivering: *"För att i decennier med
allsköns alster ha visat sina Bara
B:n, gjort kväll efter kväll till en
Kjell Brel-kväll, gett den lilla sva-
lan en talan i pratet om klimatet
och envisats med att göra poesin
och ordglädjen till allas."*

Festivalen är tänkt att på Bok-
dagars vis inte utesluta läsare och
ordälskare, utan ha både bredd
och djup och låta andra konstfor-
mer, som exempelvis musik och
översättning, möta och samspela
med poesin och diktkonsten. I
samma anda delar vi ut priset.

Priset sponsras av Olavs bror
Dag Magnussons företag Skå-
negårdar. Torkelsrud, som gett
priset dess namn, är en gård i
Färgelanda kommun i södra
Dalsland, Dags och Olavs släkts
gård som Dag köpt tillbaka och
idag äger.

Skånegårdar är södra Sveri-
ges ledande aktör vid förmedling
av gårdar, jord och skog. Genom

lokala kontor i Lund, Kristian-
stad, Jönköping och Uddevalla
arbetar företaget över hela södra
Sverige med förmedling av allt
från avstyckade gårdar till större
jord- och skogsegendomar och
företag inom den gröna sek-
torn. Skånegårdar startades av

lantbrukskooperationen 1966 och
är sedan 1981 privatägt av Dag
Magnusson med familj. Företa-
gets medarbetare har samtliga en
bakgrund och fördjupad kunskap
inom den agrara näringen och
utgörs av agronomer, lantmä-
tare, jurister och civilekonomer.

CLAES ERIKSSON DALSLANDS FÖRSTA POESIPRISTAGARE

*Att Kulturella mångsysslaren, Galenskaparen och
författaren Claes Eriksson belönas med Dalslands
första poesipris, Torkelsrudpriset, har nog inte
undgått särskilt många i Dalsland med omnejd.
Den 7 mars tar han emot priset på Baldersnäs
under Poesidagar i Dalsland – Dalslands
Internationella Poesifestival.*

TEXT: VICTOR ESTBY

POESIDAGAR I DALSLAND - Dalslands Internationella Poesifestival Lördag 7 mars 2020, Baldersnäs Herrgård, Dals Långed

PROGRAM

10.30 Välkommen

Victor Estby, Bokdagar i Dalsland/Dalslands Litteratur-
förening, inleder

Presentatör **Yukiko Duke** tar över dagen

Invigning **Katti Hoflin**, kulturchef Västra Götalandsregionen

10.45 Hjörtur Pálsson (IS) – John Swedenmark (scensamtal)

11.20 Ulla Olsson (sjunger och spelar tonsättningar av Gustaf Frödings poesi)

11.30 Fikapaus

12.00 Mona Monasar

12.30 Mette Moestrup (DK) – Jonas Rasmussen (scensamtal)

13.00 Lunchpaus

14.00 Gunnar Källström – Merima Dizdarevic – Lina Ekdahl

15.00 Claes Eriksson – Victor Estby (prisutdelning Torkelsrudpriset – Dalslands poesipris och scensamtal)

16.00 Fikapaus

16.30 Rosanna Fellman (FI)

17.00 Marit Kapla & Tomas Andersson Wij – Yukiko Duke (scensamtal)

18.00 Victor Estby, Bokdagar i Dalsland/Dalslands Litteraturförening, avslutar

BABY MINE

Nova satt på den hårda kyrkbänken och stirrade rakt ut. Svetten som rann ifrån hennes panna blandade sig med tårarna från hennes svullna ögon som sedan föll ner på hennes mammas mjuka axel. Mamma och pappa försökte trösta Nova med att säga att allt skulle bli bra, men hon kunde se hur de grät medan den gråhåriga mannen satt och spelade *Baby Mine* från Dumbo på orgeln. Viola var ett sådant barn som var orolig för allt som hände, men tog man henne i sin famn och tryckte in den repiga skivan från 90-talet i tv:n blev hon genast lugn. Det var någonting med det där ovädret i början av filmen som fyllde hela hennes lilla kropp med ett lugn, hennes lilla kropp som nu låg i en vit kista längst fram i den stora kyrksalen.

Det ekade mellan de praktfulla väggarna när en kvinna som var iklädd en svart klänning gick fram mot Violas kista, i sina händer bar hon en bukett med blommor. Kvinnan lade blommorna på den lilla kistan och gick sedan ut ur kyrkan på samma sätt som hon kom in. Prästen tog tag i mikrofonen och började prata; han pratade om Viola som om han visste vem hon var, men han hade ju ingen aning om vem hon var. Nova lyssnade inte på vad han sa.

Allt som sades var fel, hela den här begravningen var fel. Det var inte rättvist att Viola som hade hela livet framför sig skulle dö nu och speciellt inte helt ensam i skogen. Doktorerna sade att hon troligtvis åt en svamp som var giftig och dog på plats, men Nova visste att hennes lillasyster var en smart liten flicka så hon skulle aldrig göra något sådant dumt.

Hennes pappa öppnade den tunga trädörren och de gick ut i den stekande augustivärmen. Prästen kom ut genom dörren tillsammans med två muskulösa män som bar på kistan. Hon klarade inte av att se hur hennes syster bars bort mot graven, bort

från Nova och bort från världen. Det enda som flög runt i hennes huvud var bilden från när hon hittade Viola död i skogen. Allt var så himla sjukt. Nova trodde att hon hade somnat, men när hon närmade sig henne så såg hon att Violas läppar var helt blå och att hon inte andades. Poliserna som kom till platsen tog några bilder och sedan åkte de iväg. De brydde sig inte ens om att Viola var död, de var bara där för att få betalt. Alla i byn trodde att hon ville dö och att det var därför hon åt svampen, men hon visste att Viola inte skulle vilja ta livet av sig och att det måste ha vart någon annan med henne i skogen.

Någon kom och satte sig bredvid henne på den ruttna bänken som stod vid väggen av kyrkan, det var

15-åriga Linnea Axelsson från Åmål blev den första mottagaren av Dalslands Sparbanks Skrivarstipendium för unga, 5 000 kronor, i konkurrens med 22 andra unga tävlande. Korppluggen har glädjen att publicera Linneas vinnande novell.

Linnea blev chockad och glad när hon vann stipendiet. Hon vill mycket gärna bli författare, men vet att det är svårt att slå igenom. - Det är väldigt roligt att skriva för man kan verkligen bygga upp en helt egen värld, säger Linnea, som skrivit sedan hon var liten.

På fritiden håller hon även på med orientering och segling.

Linnea Axelsson bygger upp helt egna, vinnande, världar i sina texter.

farfar. Han var helt röd i ögonen av alla tårar och hans händer skakade samtidigt som han kramade Nova. Med gråten i halsen viskade han svagt i hennes öra ”Vi båda vet att Viola inte åt en svamp, vi båda vet att det var något onaturligt som tog Violas liv”. Farfar släppte taget om henne och tittade rakt in i Novas klarblå ögon och nickade lätt med sitt skalliga huvud och sedan gick han. Han lämnade henne som ett frågetecken på bänken.

Nova satt på bänken i solen ett tag i sin ensamhet, men till slut kom mamma och sade att de var tvungna att åka hem. När de körde på grusvägen som ledde ut från kyrkan till stora vägen tittade hon bort mot Violas grav och såg hur en man kastade ner jord på hennes kista. Älskade lillasyster tänkte Nova när hennes pappa svängde ut på vägen och började gasa.

Regnet stod som spön i backen när Novas mamma och pappa åkte iväg för att äta middag med resten av gästerna. Nova ville inte åka med för hon tyckte inte att det kändes rätt att äta god mat och skratta när Viola var död. När Nova hörde att dörren stängdes gick hon in i Violas rum och satte sig på den rosa Ikeastolen. På skrivbordet låg det en hel hög med teckningar som hon började titta på. Några föreställde Nova och Viola som stod bredvid varandra och höll hand och några

av teckningarna skulle föreställa Viola och hennes bästa vän som lekte ute i den gröna trädgården i somras. Nova kunde sitta ute i sin blå solstol och bara titta på hur Viola och hennes vän sprang runt i det höga gräset hela dagarna. Hon älskade att se Viola så lycklig. Nova tog upp en av teckningarna där Viola hade målat de två tillsammans, kramade den och lade sig i Violas rosa säng där hon började att sjunga på låten som alltid fick Viola att somna. Hon försökte lugna sig själv, men det gick inte. Tårarna sprutade ut ur hennes ögon och landade på teckningen. Nora tittade allt noggrannare på bilden och insåg att det var en tredje person med, en person som stod bakom Viola.

Nova försökte se om hon kände igen mannen på bilden, men hon kunde inte förstå vem han var. Mannen som Viola hade ritat var ovanligt lång med väldigt långa armar och på sig hade han något som liknade en kostym, men det fanns inget ansikte på det långsmala huvudet. Helt skräckslagen tog Nova upp sin telefon och ringde till sin mamma, inget svar. Hon ringde om och om igen med det var som om mamma inte fanns, men mitt uppe i allt fick hon ett sms och det var från hennes farfar. Långsamt med skakiga fingrar tryckte hon på notisen för att läsa sms:et. ”Gå ut ur huset. Jag

står utanför med bilen, måste visa dig något” stod det. Nova tog upp sin gula Kånken-ryggsäck och lade ner en brun tröja som hennes mormor hade stickat och sin mobil och sedan gick hon ner till ytterdörren. Hon tryckte långsamt ner det kalla handtaget samtidigt som hon tryckte ner sin fot i de nya skorna. Nova tittade ut genom den lilla glipan mellan dörren och väggen då hon såg att hennes farfar satt där ute i sin blå Volvo s80.

Inne i bilen satt Novas farfar och skakade, men han sade inte ett enda ord. Hon försökte lista ut vart han var på väg, men det gick inte då han bara körde längre och längre in i den mörka skogen. Farfar stannade bilen mitt på vägen och sade att de var framme. Nova tittade ut och fick känslan av att hon hade varit där förut, då tanken slog henne att det var här hon hade hittat Viola. Med en förvånad blick tittade hon på sin farfar som bara satt och stirrade ut i mörkret; det var då hon såg mannen. Lite längre bort på grusvägen stod samma man som Viola hade målat. Den långa mannen vaggade fram när han närmade sig dem. Nova började skrika och fick panik, men hennes farfar satt helt lugnt bredvid henne. Hon skrek att han skulle köra därifrån, men då tittade han bara upp på henne och sa ”Nej, det är vår tur nu”.

Framgångsfaktorer för litterära festivaler

Peter Nyberg har i en undersökning studerat litteraturfestivaler i några mindre svenska städer. Han berömde Dalslands litteraturförening för gedigen planering och organisation av Bokdagarna. Det är detta som bidragit till att bokfesten frodats i hela tjugo år.

TEXT: BIRGITTA ROLÖF FOTO: VICTOR ESTBY

I november var **Peter Nyberg**, utvecklare för litteraturen som konstform i Jönköpings län, inbjuden av Styrelsen för Dalslands Litteraturförening för att berätta om den undersökning av litterära festivaler som han har genomfört.

Bokdagar i Dalsland fick beröm för det goda bemötande författarna får, och att besökare har lätt att känna igen volontärerna med sina svarta och gula tröjor och skjortor om man behöver hjälp. Överhuvudtaget var han mycket positiv till Litteraturföreningens arbete med Bokdagarna, alltifrån organisationen med en verksamhetsledare, med en liten grupp engagerade omkring sig, och ett stort antal volontärer, goda kontakter med kommun/region och genomförandet av själva arrangemanget. Vi tackade, tog emot och sög i oss av berömmet!

DELTOG I BOKDAGAR 2018

Peter har jämfört ett flertal litteraturfestivaler under 2018 och undersökt varför en del festivaler växer och utvecklas medan andra tvingas lägga ner. Resultatet av hans undersökning redovisas i en bok, *Framgångsfaktorer för litterära festivaler*.

Peter deltog i Bokdagar i

Dalsland 2018, lyssnade på författarframträdanden, intervjuade verksamhetsledare Victor Estby och författare, kände in stämningen.

Bäst förutsättning för överlevnad har, enligt Peter, en sammanslutning, institution eller förening som ges mandat att skapa tillsammans med en större grupp medverkande eller volontärer.

För de långlivade festivalerna har kommunen/regionen varit stödjande parter, vilket Peter påpekade var av största vikt för festivalens fortlevnad.

Mycket tid och arbete läggs på lobbyverksamhet och bidragsansökningar för de flesta festivalarrangörer. De långlivade festivalerna rättar sig efter hur

Av största vikt för långlivade festivalers fortlevnad är att kommunen/regionen varit stödjande parter, påpekade Peter Nyberg.

de ekonomiska makthavarna prioriterar, och för samtal med kommun/region om vad som efterfrågas. Den litterära festivalen bör ha så många sponsorer som möjligt för att undvika ekonomiska svårigheter om en huvudsponsor försvinner.

Vad gäller upplägget av festivalen har Peter undersökt hur författarna tas emot, scen, program och urvalet av författare. De långlivade festivalerna har ett brett anslag med en blandning av kända och populära författare som drar en stor publik och lite "svårare".

Slutligen tryckte Peter på vikten av en utvärdering efter genomförd festival, där medverkande parter får vara med och tycka, för att festivalen ska kunna formas och formas om. Utvärderingen bör ses som en uppstart inför nästa års festival.

Aven detta har vi gjort genom åren, och det var skönt att få bekräftat att vi gör rätt.

Peter Nyberg berättade vad som gör en bokfestival framgångsrik, för bland andra Anne Bengtsson.

BOKDAGARNAS GRÅ EMINENS

Steneby bibliotek, öppet hus i maj 2000. En man kommer fram till lånedisken och frågar försynt om vi har några böcker av Liza Marklund. Det har vi ju, men alla är nog utlånade. Jan Guillou då? Jo, där kan-ske det finns några att låna. Men nu var det inte låna han ville, utan höra sig för om ett litet landsortsbibliotek köpte in Piratförlagets böcker. Han satt i styrelsen, berättade han, styrelseordförande faktiskt. Nu hade han och hustrun köpt ett hus i Dals Långed för att ha som sommarbostad.

SNART VICE ORDFÖRANDE

Piratförlaget! Dalslands Litteraturförening var ungefär jämngammalt med det nya förlaget som nyss stormat in på förlagsscenen med nya författarvoden och fräckt marknadsföring, och som fått härdade förläggare att svära – ”jävla pirater” – därav namnet.

”Då måste du bli medlem i Dalslands Litteraturförening” sa jag förstås. Och det blev han, och snart var han vice ordförande och bildade radarpar med **Anita K Alexanderson**.

Anita kom från bankvärlden och Nils-Erik hade jobbat som företagskonsult, bland annat som vd på Aftonbladet när det krisade på 80-talet. ”En man med hårda nypor” kallade Yrsa Stenius honom i *Makten och kvinnligheten*. På Aftonbladet lärde han känna mediavärlden, till exempel journalisten Sigge Sigfridsson som var med och startade Piratförlaget.

Det var alltså två personer med gedigna kunskaper om ekonomi, media och marknadsföring som gav sig på att sprida litteratur och locka kända författare till Dalsland. Det var

En man som betytt mer än de flesta för Bokdagarnas framgång, Nils-Erik Jansson, lämnade styrelsearbetet 2019. Då hade han varit med i nästan 20 år, men aldrig varit den som stått på scenen eller synts i media. Ändå vet han, om någon, hur en mediaslipsten ska dras!

TEXT LENA GRÖNLUND FOTO PRIVAT

Nils-Erik Jansson – Bokdagarnas oslagbara draghäst – lämnar styrelsen, men ger oss några ord på vägen

trögt i portgången, men Nils-Erik hade ju ett oslagbart kontaktnät och ekonomiska nypor och Anitas envishet och idérikedom känner vi till.

Resten är historia, skulle man kunna säga.

NÅGRA ORD PÅ VÄGEN

Nils-Erik vill gärna skicka med några ord på vägen. Att han kom att ägna så mycket tid åt Dalsland och litteraturen berodde till en del på hans övertygelse om att landskapet har en potential som inte utnyttjats. Här finns ett

stort kulturengagemang och en fantastisk natur, och inte minst påhittiga och driftiga människor som också gärna jobbar ideellt för det de tror på. Steneby, Not Quite och Bokdagarna är bra exempel. För en blygsam peng kan kommuner och regioner hålla igång verksamheter med hjälp av ideella krafter, sådant som de aldrig skulle ha råd att driva i egen regi, med anställd personal. Men då måste kommunerna samarbeta, inte konkurrera. Det krävs uthållighet och kunigt folk.

Det gäller inte bara på kulturområdet. Dalsland skulle behöva större ekonomiska muskler, en större ekonomisk bas, än vad de fem små kommunerna har var och en för sig, för att våga satsa på större projekt som kan utveckla landskapet, och för att rekrytera nödvändig kompetens. Nu plottrar de bort sina skattepengar på femdubbla administrationer och femdubbla politikerförsamlingar, pengar som i stället skulle kunna gå till verksamhet och utveckling.

Han ser fram emot sommarens Bokdagar, och gläds åt att Dalslands Litteraturförening har lyckats så bra när det gäller hans speciella käpphästar, att visa uthållighet och att rekrytera duktigt folk.

Dalslands Sparbanks LITTERATUR PRIS 2020

DAGS ATT NOMINERA!

Syftet med priset är att årligen uppmärksamma ett författarskap eller ett litterärt verk med anknytning till Dalsland. Pristagare kan vara t ex en författare, utgivare eller illustratör. Bakom priset står Dalslands Sparbank och Dalslands Litteraturförening. Priset kan inte sökas men alla får föreslå pristagare.

Prissumma 10 000 kr. Nomineringstid t o m 15 april 2020.

Skicka in din nominering via epost till:

jurgen@bokdagaridalsland.se

eller posta den till:

Bokdagar i Dalsland, Kyrkogatan 14 A, 662 31 Åmål, märk "Litteraturpriset".

Se vår hemsida där tidigare litteraturpristagare presenteras och där information kring prisutdelning kommer att anges.

Juryn består av Lena Grönlund, Jürgen Picha och Annelie Särud

Dalslands
Sparbank

www.bokdagaridalsland.se

Dalslands
DL
Litteraturförening

Roligt uppdrag att vara med i juryn

Annelie Särud

Det är intressant och roligt att inrikta sig lite extra på läsning av Dalslandsanknyttan litteratur, tycker juryns nya ledamöter Jürgen Picha och Annelie Särud.

Jürgen Picha

TEXT: BIRGITTA ROLÖF

Från och med 2019 ersätter Jürgen Picha och Annelie Särud Anita Alexanderson och Birgitta Rolöf som ledamöter i jurygruppen för Dalslands Sparbanks Litteraturpris. Korppluggen har bett de nya ledamöterna dela några tankar inför sitt nya uppdrag.

- Det ska bli intressant och spännande, säger Jürgen.

Dessutom ser han det som en klar förmån för honom, som

bokhandlare i Åmål, att få möjlighet att sätta sig in i och följa lokala författares verk.

Så här uttrycker Annelie det:
- Jag tackade ja till juryarbetet för att jag tycker att det är roligt att få uppdrag som är nya för mig. Jag läser massor, men har inte inriktat mig direkt på litteratur som har anknytning till Dalsland förut, så det är extra roligt att få den lärdomen på köpet.

- Vi har haft ett jurymöte hittills, och jag kunde inte ana att det är så många med Dalslandsanknytning som arbetar med litteratur. Jag har redan en lista med ett antal böcker som ska läsas inför nästa träff. Jag ser fram emot läsning av böcker, diskussioner med de andra kloka jurymedlemmarna och att vi till slut ska enas runt en av alla möjliga kandidater till litteraturpriset.

NY DALSLANDSLITTERATUR

TEXT: MONICA ÅHLUND

Bruksliv på Dal 1897-1929

Unika brev från 1897 till 1929 mellan Eilert Fenger-Krog, vind- och vattendrivna agrara småindustrier, och föräldrarna Johan Christian och Eline Fenger-Krog.

Här blir man insatt i hur man levde i en bruksägarfamilj i början av 1900-talet då familjen Fenger-Krog kom flyttande från Norge. Mycket tät brevkontakt mellan sonen som vistades i Tyskland för att utbilda sig inom pappersindustrin och hans föräldrar och i någon mån syskonen. Vi får veta vad som hände på hemmaplan i Fengersfors. Man drev ju jordbruk samtidigt som man var industriidkare, och det var ett stort hushåll där man tog reda på allt man hade satt och sått och på vad skogen bjöd i form av bär och svamp. Man saftade och syltade, slaktade djur och konserverade. Mat skickades till sonen i Tyskland. Familjen kom ju från Norge och där fanns släktingar som man hälsade på och de kom till Fengersfors för längre och kortare visiter.

Malet, sågat och stampat i Västra Götaland

I serien Agrarhistoria i Västra Götaland har Västarvet och Länsstyrelsen i Västra Götaland nu givit ut *Malet, sågat och stampat i Västra Götaland – en historisk översikt om kvarnar, sågar och andra vind- och vattendrivna agrara småindustrier*.

Boken inleds med tekniska förklaringar på hur kvarnar, sågar och stampar av olika storlek och beskaffenhet fungerade, samt lagstiftningen som fanns för dessa verksamheter.

Största delen av boken upptas av en katalogdel, där 88 anläggningar presenteras. Tolv av dessa ligger i Dalsland, resten i Bohuslän och Västergötland. Boken avslutas med en ordförklaring och en diger källhänvisning.

Tankar, fantasier och en gnutta sanning

En bok av Solveig Andersson Engdahl.

En samling små berättelser skrivna av en före detta "bondmora" som också arbetat inom vård och omsorg och varit föreningsaktiv i hela sitt liv. Solveig är medlem i Dalslands Skrivarförening och ger här ut en del av sina berättelser. Hennes farfarsfar var Johannes Engdahl, "en klok gubbe" som hon skriver om i en av sina berättelser.

Dotter hennes

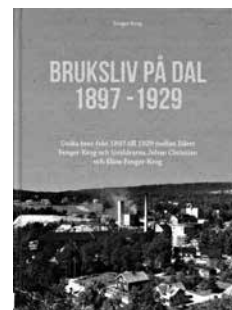
Dotter hennes, en bok av Christine Hellqvist.

Boken handlar egentligen om författarens mor Sonia som växte upp i Fengersfors med sin stränga mor Anna och sin älskade far Carl Johan. Men författaren drar hela tiden paralleller till sin egen uppväxt och ungdom i Göteborg. Hela Sonias liv präglas av förhållandet till modern som var mycket dominant. Hon tar sig dock bort från Fengersfors och hamnar efter flera flyttar i storstaden Göteborg, där hon gifter sig och får barn men blir tidigt änka.

Växande gemenskap

av Dag Rimmerfors. Vardaglig omsorg i din församling. Selstams förlag.

Dag Rimmerfors har varit engagerad i församlingsarbete sedan unga år. Pastor Göran Andreasson skriver i baksidestexten: Den här boken vill genom praktiska försök skapa en växande gemenskap i den kristna gemenskapen både inåt och utåt. I boken finns många konkreta exempel som ger en bra belysning av det ämne varje kapitel handlar om. Kapitlen är lagom långa och har med bra samtalsfrågor på slutet. Boken väjer inte för svåra och känsliga ämnen.

Spännande författarår med poesi, prosa och kulturtankar i kommunen

Ett nytt år, ett nytt decennium och vi har ett riktigt spännande år framför oss. Med poesi på Baldersnäs och 20-årsjubilerande Bokdagar. Och snart årsmöte!

Vårens författarkvällar i Åmål, Bengtsfors och Mellerud. I mars drar vi igång ett helt nytt evenemang, Poesidagar i Dalsland – Dalslands Internationella Poesifestival som i år är förlagd till vackra Baldersnäs.

Sommarens Bokdagar som i år firar 20-årsjubileum med **Anna-Karin Palm**, aktuell med hyllade och Augustnominerade **Selma Lagerlöf**-biografin *Jag vill sätta världen i rörelse*, **Martin Schibbye**, aktuell med *Jakten på Dawit*, om den i Eritrea fängslade svenska journalisten

Dawit Isaak, nya författarparet från Åmål, **Peter Mohlin** och **Peter Nyström** samt många fler. Det borgar för ytterligare ett bra år för litteraturen i Dalsland.

Det är åter dags att hälsa alla medlemmar välkomna till Dalslands Litteraturförenings årsmöte! Det går i år av stapeln onsdagen den 25 mars. Det blir en spännande begivenhet på många sätt. Åmåls nye kommunchef **Anders Sandén**, kommer och berättar om kommunens tankar om kulturen. Välkommen Anders!

KALLELSE TILL ÅRSMÖTE!

Medlemmar i Dalslands Litteraturförening
kallas till årsmöte torsdagen den 25 mars kl. 18.30

Årsmötet hålls i Nordiska Litteraturhuset, Kyrkogatan 14 i Åmål

§ Sedvanliga årsmötesförhandlingar

§ Åmåls kommunchef Anders Sandén

VÄLKOMNA!

Åmål 2020-01-27
Jürgen Picha, ordförande

Nu har du möjlighet att påverka föreningens arbete, utveckling och framtid! Kom till årsmötet, ställ frågor till styrelsen, kom med förslag!

Dalslands Litteraturförening är en förening för hela Dalsland. Har du som medlem tankar och idéer om vad föreningen skulle kunna göra i just din kommun så har du ett gyllene tillfälle att dela med dig av dem på årsmötet. Kom och gör din röst hörd!

Åmåls kommunchef Anders Sandén kommer att berätta om kommunens syn på kulturen i Åmål och dess framtid.

VÄLKOMMEN!

VÅRENS OCH SOMMARENS PROGRAM

- 5 mars**   **Författarkväll Patrik Svensson och Helena Granström**, Åmåls stadshotell, Åmål
- 7 mars**   **Poesidagar i Dalsland** – Dalslands Internationella Poesifestival, Baldersnäs herrgård, Dals Långed
- 2 april**   **Författarkväll Kalle Lind**, Upperud 9:9, Upperud
- 1 maj**   **Bokskåpsuppsättningar** i Åmål, Tollebol, Dals Långed, Sunnanå hamn, Skåpafors, Billingsfors, Bäcke-fors, Fengersfors och eventuellt några fler platser i Dalsland
- 7 maj**   **Författarkväll Susanna Alakoski och Nino Mick**, First Hotel Bengtsfors, Bengtsfors
- 16 maj**   **Barnens dag**, bland annat med öppet hus med barnböcker och saftkalas, Nordiska Litteraturhuset, Åmål
- 23 juli**   **Författarsigneringsturné** bokhandlar Åmål, Bengtsfors och eventuellt en plats till
- 24-25 juli** **Bokdagar i Dalsland**, i och kring Gamla kyrkan, Åmål

NYTT SKRIVSTIPENDIUM FÖR UNGA DALSLÄNNINGAR!

Dalslands
Sparbank

Dalslands Sparbanks
LITTERATUR
Stipendium 2020

Dalslands
DL
Litteraturförening

DAGS ATT SÖKA!

Bakom stipendiet står Dalslands Sparbank och Dalslands Litteraturförening. Stipendiet kan sökas av dig som har anknytning till Dalsland och är 15-25 år gammal det år stipendiet delas ut.

Stipendiesumma 5 000 kr. Ansökningstid t o m 15 april 2020.

Skicka in text (novell, dikt, dramatisk text, del av längre prosatext) på max 15 000 tecken med blanksteg (texten ska bilda en helhet, vara skriven på dator och varje sökande kan bara skicka in en text) via epost till:
elisabeth@bokdagaridalsland.se.

Jury består av:

Linnea Axelsson, Peter Bergting, Gunilla Gustafsson, Pia Hagmar och Elisabeth Henriksson Boquist.

Se vår hemsida för information om stipendieutdelning. www.bokdagaridalsland.se.

Dalslands Sparbank

**För andra banker är vår
region en liten del av
Sverige
- för oss betyder den allt.**

Tillsammans utvecklar vi Dalsland

Bengtssons **BOK & PAPPER**

BÖCKER • BILDER • KONTOR
KORT • PYSSEL • PRINT
FOTOGALLERI

**Vi tillverkar även FineArt-utskriftar
av era fotografier upp till A2-storlek!**

Storgatan 16 • 666 30 Bengtsfors • 0531-100 11
info@bengtssonsbokhandel.se
www.bengtssonsbokhandel.se

Lilla butiken med det stora innehållet

VI HAR DET DU BEHÖVER!

**Bläckpatroner till skrivare
Kopieringspapper • Usb-minne
Souvenirer m.m.**

Bokhandeln i Mellerud

Storgatan 16 • Tel. 0530-100 69
mona.christiansson@telia.com

- Hälsokost
- Kosttillskott
- Naturmedel/
Naturläkemedel
- Biologisk kosmetika
- Akupunktur
- Friskvård

HÄLSOSHOPEN

Storgatan 16 - MELLERUD
Tel: 0530 - 101 00

Funderar Ni på att
sälja Er gård?

Vill Ni vara säkra på att ligga i marknadens
framkant och ha en trygg och engagerad
partner vid Er fastighetsaffär.

Nyetablerat kontor i Uddevalla.

www.skanegardar.se

Uddevalla 0522-190 41

Lund 046-19 04 40

Jönköping 036-30 76 80

Kristianstad 044-35 23 01

SKÅNEGÅRDAR

LANTEGENDOMAR: FÖRMEDLING, RÅDGIVNING, VÄRDERING